

[Finansministeren.]

som udtryk for, at regeringen ikke vil deltage i en drøftelse med henblik på at reducere nogle af beløbene.

For det fjerde vil jeg under denne gruppe udgifter omtale bistandsydelseerne til u-landene. Disse viser en stærkt stigende tendens, og årsagen hertil er den enkle, at der i alle kredse er et ønske om at sætte disse bevillinger i vejret. Sådanne bevillinger optræder efterhånden på flere og flere ministres budgetter, men naturligvis især på udenrigsministerens, dels som tilskud, dels som lån på meget lempelige vilkår.

Stigningen i u-landsbidragene kan illustreres med et par tal. I 1962-63 var de samlede ydelser ca. 50 mill. kr., i 1965-66 var de øget til 105 mill. kr. og i indeværende finansår til 173 mill. kr. Regeringen anser det for påkrævet at sigte mod en tilsvarende stigning i de kommende år, men endelig beslutning om stigningstakten må ske på grundlag af bredere politiske drøftelser og under hensyntagen til mulighederne for at skaffe dækning for disse udgifter, som jo nu har fået en sådan størrelse, at de også kan mærkes på vort valutaregnskab. Vi har derfor foreløbig opført disse bevillinger med en stigning på ca. 50 mill. kr. om året, hvorved der i 1969-70 fremkommer et samlet beløb på 320 mill. kr.

Lægges herefter alle tilskuddene sammen, fås en samlet forøgelse over hele 3 års perioden på over 1.400 mill. kr. eller gennemsnitlig 5 pct. om året. Det er over halvdelen af den totale udgiftsstigning over 3 års perioden.

Dette er altså udgiftsstigninger, vi må regne med, før vi overhovedet begynder at budgettere de egentlige driftsudgifter samt statens bygge- og anlægsudgifter.

I princippet fastsættes størrelsen af disse udgifter på de årlige bevillingslove for ét år ad gangen, og det er formelt set et grundprincip i dansk bevillingsret, at de af folketinget for et finansår givne bevillinger udløber med finansårets udgang.

Ikke desto mindre er realiteten den, at der på talrige områder såvel vedrørende driften som anlægsvirksomheden disponeres — og nødvendigvis må disponeres — på en måde, som faktisk binder til i senere finansår at tiltræde bestemte bevillinger.

Jeg skal søge at belyse også dette nærmere,

men vil gerne først understrege, at når situationen er sådan, som jeg her har sagt, må det ses på baggrund af, at langt den overvejende del af de udgifter, der er tale om, er begrundet i, at bestemte samfundsopgaver skal løses. For en stor del er disse opgaver nærmere fastlagt i lovgivningen, hvor det ganske vist ikke på samme konstante måde, som tilfældet er for de løvbundne tilskud, er givet, hvor mange penge der hvert år skal anvendes, men hvor det på den anden side hyppigt er nøje præciseret, hvad det er for opgaver, de pågældende statsinstitutioner skal løse — og så må de nødvendigvis også have de penge stillet til rådighed, som løsningen kræver.

Den praksis at starte bestemte statsinstitutioner og ansætte medarbejdere o. s. v. og derefter sætte dem bevillingsmæssigt på sultekur, så de tilsigtede resultater udebliver eller forsinkes væsentligt, er i hvert fald overordentlig uhensigtsmæssig og, lad mig tilføje, meget utilfredsstillende for de mennesker, man har sat til at varetage de pågældende opgaver.

Hvad angår statens anlægsudgifter, er vi mere fortrolige med de problemer, der knytter sig til en budgettering for flere år. Siden 1963 har vi haft 3-årige byggebudgetter og siden 1964 tillige 3-årige anlægsbudgetter, og vi ved, hvor vanskeligt det er at bremse stigningen i disse udgifter.

En række bygge- og anlægsarbejder er fastlagt for en længere årrække enten gennem særlige love eller gennem bevillinger, der udtrykkeligt er givet under den forudsætning, at der kunne afsluttes kontrakter, som forpligtede staten for en række finansår. Som eksempler herpå kan nævnes rigshospitalet, fornyelsen af seruminstitutet, de store forsorgscentre for åndssvage, den ny tekniske højskole, landbohøjskolen, Odenseuniversitetet, TV-byen i Gladsaxe, udvidelsen af det kgl. bibliotek, det københavnske S-togsnet, den nye godsbanegård, Hanstholm havn, Lille-Bæltsbroen og Limfjordstunnelen, de store motorvejsprojekter og talrige andre.

De erfaringer, der hidtil er gjort med budgetteringen af anlægsbevillingerne, tyder på, at omkring tre fjerdedele af alle anlægsudgifter i et enkelt finansår medgår til fortsættelsearbejder; de er altså konsekvenser af beslutninger truffet i tidligere finansår.